

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

«Основи художньої творчості в педагогічній діяльності»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 5

від «15» січня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Основи художньої творчості в педагогічній діяльності
Викладач (-і)	Гімон Тетяна Степанівна
Контактний телефон Викладача	tetiana.himon@pnu.edu.ua
Е-mail викладача	tetiana.himon@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	Зкредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок 14-15год.
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «основи художньої творчості в педагогічній діяльності» є специфіка в середній освіті використовувати художні закони та принципи, які допомагають вчителю віднаходити цікаві та неординарні рішення в організації та в створенні уроків.</p> <p>Знання, отримані на курсі віднайдуть своє застосування в роботі як вчителю гурткової роботи, так і вчителю, за яким закріплені різні предмети. Взаємозв'язок мистецьких компонентів створює розвиток творчої індивідуальності у встановленні особистості майбутнього педагога.</p> <p>Специфіка художньої творчості включає в себе основи композиційних вирішень, стилізацію, узагальнення та графічні художні виразні засоби, закони гармонії кольору. Все це разом створить благо приємне середовище в застосуванні новітніх підходів та методів викладання в шкільних та позашкільних закладах, де сучасні умови війни встановлюють свої правила та новітні підходи до освіти учнів.</p> <p>Дисципліна у навчальному плані належить до циклу вибіркових дисциплін професійної підготовки студента і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва і розвиток його професійних здібностей.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Основна мета запропонованого курсу полягає в створенні педагогічного підходу в середній освіті за допомогою художньої творчості; засвоєння основних принципів композиційного та графічного мистецтва, розуміння кольору та їх взаємозв'язок в педагогічній діяльності.</p> <p>Основними цілями вивчення теоретичного матеріалу є створення науково-практичних методів та засобів для забезпечення художньої творчості в середній освіті. Практичні навички дадуть передумови для науково-педагогічної діяльності. А також використовувати практичні навички в педагогічній діяльності в різноманітних методах навчання, а саме: наочний (ілюстрації, демонстрації, презентації), практичний (робота в майстернях шкільного та позашкільного закладів), пояснювально-ілюстративний, дослідницький, словесний, проблемного викладу, аналіз та синтез, і зазвичай художньо-творчий метод навчання: опрацювання художнього задуму, теми та мети, варіативна розробка – ескізування, художнє вправляння. Відповідно до характеру мистецької навчальної діяльності створювати наслідувальні, репродуктивні, інтерпретаційні, стилізовані засоби та методи.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Графічне мистецтво як основу художньої творчості. Її вплив на структурування уроків 	

- Основні закони та принципи композиції;
- Колір як явище культури і художній засіб образотворчого мистецтва. Фізіологічні особливості сприйняття та психологічний вплив кольору.
- Що собою являє стилізація, узагальнення та художні виразні засоби. Їх вплив на уяву учня та просторове мислення

вміти :

- теоретично обґрунтовувати основи творчого потенціалу кожної особистості ;
- систематизувати художню цінність в освітніх процесах, визначати в них художньо-естетичний смак;
- створювати новітні підходи та методи навчання в шкільних та позашкільних закладах ;
- виявити психологічний вплив художньої творчості на особистість;
- застосовувати основи художньої творчості в педагогічній діяльності;
  - виконувати практичні роботи, та досягнути майстерності при виконанні поставлених викладачем завдань.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.

Загальні компетентності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

Фахові компетентності.

ФК1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ФК3. Здатність виявляти й окреслювати мету та завдання педагогічної діяльності, здійснювати проектування процесів навчання й виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання й розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Компетентності предметної спеціальності.

ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.

ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПК3. Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

ПК5. Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студіювання образотворчого мистецтва.

ПК7. Здатність застосовувати сучасні дослідницькі методи в образотворчій та художньо-педагогічній діяльності.

ПК8. Здатність до глибокого засвоєння аксіології образотворчого мистецтва й аналізу його національних рис у контексті традиціоналізму і новаторства.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання

РН2. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмета та інтегрованого навчання.

РН3. Визначати освітні цілі, планувати та проєктувати навчальний процес на основі компетентнісного підходу з урахуванням освітніх потреб учнів; класифікувати форми, методи та засоби навчання предмета.

РН4. Добирати та застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування ключових і предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

РН7. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. Спілкуватися державною мовою в професійній діяльності як усно, так і письмово, комунікувати іноземною мовою за предметною спеціальністю, висловлювати обґрунтовані твердження.

РН9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

ПРН2. Володіти поняттєво-термінологічним тезаурусом образотворчого мистецтва, психологією художньої творчості та художньою педагогікою.

ПРН3. Уміти знаходити й опрацьовувати візуальні і літературні джерела та ефективно використовувати їх в мистецько-освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПРН4. Уміти аналізувати особливості образного ладу, композиційної побудови та специфіку виражальних і техніко-виконавських засобів творів образотворчого мистецтва.

ПРН5. Володіти технологією роботи з традиційними і сучасними матеріалами образотворчого мистецтва та основами художньої майстерності.

ПРН7. Уміти графічно, колористично і пластично декорувати предмети ужиткового мистецтва.

ПРН8. Володіти інформаційними технологіями художньо-педагогічної комунікації та образотворення.

ПРН12. Володіти педагогічним малюнком та демонстраційним обладнанням, дидактичним матеріалом унаочнення уроків образотворчого мистецтва.

ПРН13. Уміти прищеплювати учням художні цінності традиційних і сучасних напрямів національного образотворчого мистецтва.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	4
Практична робота	30
Самостійна робота	56

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
4	014 «Середня освіта»	2	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Місце художньої творчості в закладах загальної середньої освіти та в закладах позашкільної освіти. Сучасні передумови забезпечення художньої діяльності.	4		20

<p><u>Результат навчання:</u> Вміти використовувати нові технології інформації та комунікації .</p> <p>Підготувати проектну програму по встановленні та використанні художньої творчої компетентності. Використати свої навички і здібності в організаційних та комунікативних роботах. Реферат</p>			
<p>Тема 2. Принципи цілісності та гармонійності в художній діяльності</p> <p><u>Результат навчання:</u> Аналізувати і обґрунтовувати основні поняття композиції. Розуміти теоретичні і практичні композиційні навички.</p> <p>Володіти наукою про колір, фізіологічні особливості сприйняття та психологічний вплив кольору.</p> <p>Створення образності в завданні засобами виразності графіки як основи художньої творчості</p> <p>Вміти розробити практичне завдання відповідно до теми.</p> <p>Запроектувати відповідно до задуму</p>		20	20
<p>Тема 3. Творча художньо-педагогічна майстерня. Основи художньої грамотності в педагогічній діяльності.</p> <p><u>Результат навчання:</u></p> <p>Художній проект в сфері педагогічно-методичної діяльності.</p> <p>Презентація</p>		10	14
Кафедральний огляд			2

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	<p>Вид контролю – екзамен.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Практичні заняття – 30 балів,</p> <p>Контрольна робота – 10 балів;</p> <p>Екзамен – 20 балів</p> <p>Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 40.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Контрольна робота –10 балів</p> <p>Тестові завдання /білети, екзамен – 20 балів</p> <p>Самостійна робота – 40.</p>
Практичні заняття	Максимальна оцінка – балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю - екзамен;</p> <p>Форма здачі – комбінована (усна, письмова).</p>

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя

Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора No 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора No 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Губаль Б. Композиція в дизайні: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Івано-Франківськ, 2011. 240 с.
2. Дідик Н. Я. Основи композиції: навчальний альбом-посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Ужгород: Мистецька лінія, 2009. 64 с.; іл.
3. Ірина Дичківська. Інноваційні педагогічні технології. Модульні та локальні інноваційні технології. Академія, 2015. 304с
4. Калініченко Л.М. Формування творчого мислення молодших школярів: генеза ідей українських психологів і педагогів. Навчальний посібник. Педагогіка. Ліра-К, 2019. 96с.
5. Костенко Т. В., Основи композиції та тримірного формоутворення: Навчально-методичний посібник, Харків, 2003.
6. Микола Резніченко. Яніна Твердохлебова. Художня графіка. Посібник. Навчальна книга – Богдан, 2011, 272с.
7. Новицька О. Р. Основи композиції. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з курсу, Івано-Франківськ, ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007.
8. Новицька О. Р. Основи композиції. Навчально-методичні рекомендації до теоретичних занять з курсу, Івано-Франківськ, ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007.
9. Пономаренко Н. С. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Основи композиції». Ужгород : Гражда-3ХІ, 2006. 64 с.
10. Тетяна Ковальчук. Художня обробка паперу. Наочно-методичний посібник. Навчальна книга – Богдан, 2010. 88с. Прокопович Т. Основи кольорознавства: навч. посіб. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с.
11. Швай Р.І Педагогіка творчості. Львівська політехніка, 2020.

Додаткова література:

1. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник [для студентів вищих навчальних закладів]. Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.
2. Запаско Я.П. Словник декоративно-ужиткового мистецтва том I-II. Львів. Афіша, 2000.
3. Колір у народному та декоративно-прикладному мистецтві України. URL: Колір у декоративному мистецтві. Академія кольору теорія: https://koloristika.in.ua0_t_kdm
4. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну: підручник [для студентів вищих навчальних закладів]. Київ. Кондор, 2006. 492 с.
5. Основи художнього конструювання: Практикум для студентів художньо-графічних факультетів / Укл. Є. Антонович, Л. Грач (Поліщук) та ін. – Івано-Франківськ: Прикарпат. Ун-т, 1992. 39 с.
6. Поліщук, Л. К., Родіна І. О., Новицька О. Р., Основи об'ємно-просторової композиції:

метод. посібник. Ч. 1. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2010. 100 с.

7. Семчук Л. Я. Основи композиції: навчально-методичні рекомендації до проведення теоретичних занять з курсу для студентів напряму підготовки 6.020200 «Дизайн», ОКР «Бакалавр» у I семестрі. Івано-Франківськ, 2011. Ч. 1. 40 с.
8. Семчук Л. Я. Основи композиції: навчально-методичні рекомендації до проведення практичних занять з курсу для студентів напряму підготовки 6.020200 «Дизайн», спеціалізації «Графічний дизайн», ОКР «Бакалавр» у I семестрі. Івано-Франківськ, 2011. Ч. 2. 36 с.
9. Федун С. І., Лепко Н. І. Образотворче мистецтво в таблицях. Словник мистецьких термінів Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2012. 48с.

Викладач: Гімон Тетяна Степанівна,

Старший викладач кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну